Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 30, 1980 No. 189. VOL. LXXXVII

ГЕН. ПЕТРО ГРИГОРЕНКО ВИСТУПАВ У ОСЛЬО

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова служба ЗП УГГ). — В середу, 20-го серпня ц.р., на запрошення норвезького Комітету „21 серпня" ген. Петро Григоренко, голова Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, прибув до Осльо, Норвегія, щоб взяти участь як головний промовець в маніфестації у 12-ту річницю інвазії совєтських військ на Чехо-Словаччину. Головою Комітету „21 серпня" є Пол Гу-Ген.

Ген. Петро Григоренко

На летовищі зустріли ген. Петра Григоренка представники місцевої норвезької преси й члени Комітету „21 серпня". Цього самого дня вечором генерал відбув зустріч з визначними особистостями норвезького політичного і культурного світу, в тому О.Леолес, колишнім президентом парляменту і членом Норвезької Гельсінкської Групи; президентом ПЕН-клюбу Дж.Фугт, й іншими. Наступного дня, тобто в четвер 21-го серпня, ген. Григоренко був гостем в міністерстві закордонних справ, а вечором промовляв на маніфестації, яка відбулася на площі, удекорованій транспарентами з написами: „Совєти, геть з Чехо-Словаччини", „Геть з Афганістану", „Геть з Польщі", „Свобода всім народам"; у маніфестації взяли участь біля три тисячі осіб. Крім ген. Григоренка виступив тут представник поляків Анджей Яхович.

На вечірньому концерті в університетській авдиторії який був продовженням відмічення річниці 21-го серпня, ген. П.Григоренко виголосив головну промову. Заля була заповнена студентською молоддю — всіх учасників понад дві тисячі, — які привітали й попрощали Петра Григоренка вставанням з місць та довготривалими оплесками.

У всіх своїх промовах Петро Григоренко гостро осудив московських окупантів й агресорів, всі напади та окупації, „починаючи з підбою більшої частини України й Білорусії...в 1918-20 роках", аж по сьогодні. Затримався довше над ситуацією в Польщі, яка сьогодні в Европі є центрально актуальною темою, вказуючи не тільки на економічні, але й політичні мотиви і вимоги страйкуючих.

Ген. Петро Григоренко говорив обширно про імперіялістичну політику Москви відносно інших національностей і національних меншин СССР та про правозахисний рух в Україні й інших республіках. Відповідаючи на запит, як довго зможе втриматися рух опору в обличчі масових арештів членів цього руху, Петро Григоренко відповів, що режимові не вдається його знищити. Генерал, як голова ЗП Української Гельсінкської Групи, хоче підкреслити, що Українська ГГ в Україні, яка починала своє існування з одинадцятьма членами, скоро поширилася, і насьогодні вже є тридцять три ув'язнених членів.

Петро Григоренко закликав громадян Норвегії, а головно молодь, впливати на свій уряд, щоб на Конференції в Мадриді зобов'язати сигнаторів Гельсінкських договорів дотримуватися цих постанов, а зокрема домагатися звільнення ув'язнених членів всіх Гельсінкських груп в СССР, проголошення амністії та звільнення всіх політичних в'язнів, виведення совєтських військ з Афганістану і створення міжнародного контрольного органу для постійної перевірки відношення державних властей до діяльності громадських груп. Якщо Совєтський Союз і його союзники у „Варшавському пакті" не приймуть цих умов, тоді Захід повинен проголосити уневаження Гельсінкських домовлень.

П.Григоренко закінчив так свій виступ: „21-го серпня 1968 року совєтські війська придушили чехо-словацькі народи, сьогодні така сама небезпека зависла над Польщею, але ми не сміємо до цього допустити.

(Закінчення на стор. 3)

ПРЕЗИДЕНТ ОПРИЛЮДНИВ ГОСПОДАРСЬКИЙ ПЛЯН

Вашінгтон. — Заповіджений господарський плян оживлення й відбудови господарського життя, на який очікувано нетерпеливо з огляду на рецесію, Президент оприлюднив у своїй промові в Білому Домі в четвер 29-го серпня. Присутні представники промислу, торгівлі й фінансів, робітничого світу й профспілок та преса жваво коментують цей плян.

Новий плян, який узгляднює з одного боку потребу боротьби з рецесією та оживлення господарського життя, а з другого має на меті дальші заходи проти інфляції, для яких спільною основою є „дати людям працю без підігрівання інфляції". Новий плян „не є ані традиційним стримуванням економіки, ані пропозицією загального обниження податків". Плян складається з чотирьох складових елементів:

— заохота до збільшення приватних інвестицій та намір збільшити державні інвестиції для оживлення американської економіки з наміром більше продукувати, більше експортувати, приспішити оновлювання промислу й винаходи, створити більш варстатів праці;

—добитися створення спрямованої на майбутнє співпраці між урядом, приватним сектором і суспільством для спільної розв'язки тих великих загальнонаціональних проблем, що їх можна розв'язати тільки спільними силами тих трьох підставових чинників;

—нести негайну допомогу людям і цілим громадам у випадку такого значного переміщення господарських станиць, що це відбється глибоко на їхньому житті;

— злагіднювати податкові тягарі населення але так, щоб змінювати його покупну силу, але не давати імпульсів інфляції.

Запропонований Президентом плян обрахований на довгу мету й поступове переводження поодиноких заходів у життя. Для цього президент Картер створив 15-членну Раду господарського оживлення — (Economic Revitalization Board), - яку вестимуть два співпредсідники Лейн Кирклецд, президент АФЛ С. І. С. та Ірвінг Шапіро, предсідник найбільшого хемічного концерну Е. Л. дю Пон де Намюр. Деяких членів тієї ради, як наприклад, губернатора стейту Ню Йорк, уже номіновано, а інші будуть номіновані пізніше.

Американський амбасадор у Ливані вийшов щасливо з нападу

Бейрут, Ливан. — Американський амбасадор в Ливані Джон Гантер Дін щасливо уникнув смерти, чи поранення в атаці на нього в середу, 27-го серпня на вулиці в Бейруті, столиці Ливану. Банда напасників, число яких, ні прізвища ще не устійнені, обстріляли авто, в якому їхав амбасадор та авто його охорони зі скорострілів. Скорострільний обстріл попередила атака при допомозі важких гранат, вистрілених правдоподібно з виклинів, або зі спеціяльних рушниць.

Збройний напад на американського дипломата в Бейруті річ не нова. Таких нападів було вже декілька, а найважчий стався у червні 1967 року. Тоді також на вулиці Бейруту група напасників з допомогою зброї захопила авто американського амбасадора Френсина Е. Мелоя, пірвала його, а опісля вбила. Такої самої долі зазнали з ним його шофер і співробітник, яких замордовано, щоб не було цілів злочину.

Цим разом приготована на таку евентуальність охорона амбасадора на вогонь напасників відповіла вогнем з власних авт. Хоч напасники продіравили кулями і авто амбасадора і авто охорони, але під вогнем охорони вони не витримали й залишаючи своє авто на вулиці, втекли та зникли між деревами, що були в сусідстві. Напасники прибули на місце нападу принаймні одним великим Мерцедесом, що вказує на основно передуманий і переведений замах, бо саме такі авта здебільшого вживає дипломатична служба на Близькому Сході.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД В ПОЛЬЩІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ РОБІТНИКІВ ПЕРЕД НАСЛІДКАМИ СТРАЙКІВ

Лех Валєса, голова комітету страйкуючих робітників з неназваним представником австрійської профспілки, який передав 150,000 шилінгів на допомогу польським робітникам.

Варшава, Польща. — Урядові чинники у Варшаві виступили з нечуваною досі грізною погрозою в сторону страйкуючих робітників, які, як відомо, не припиняють страйку, що почався ще 14-го серпня ц. р. і, — як кажуть польські чинники і підтверджують закордонні спостерігачі, — значно підірвав польську економіку в загальному, а судноплавство в портах зокрема. Мірослав Войцєховскі, директор польської інформаційної служби заявив, що така ситуація не може далі продовжуватися, бо економіка опинилася над берегом провалля у зв'язку з новими страйками, які ростуть, як гриби по дощі. Він додав, що численні фабрики, не зважаючи на поставу робітників, мусіли припинити працю з огляду на брак матеріяків, а багато тисяч робітників втратило роботу і уряд мусить їх вдержувати за державні гроші. Войцєховскі зокрема турбувався браком поступу в переговорах між урядовою делегацією і комітетом страйкуючих робітників, який, на його думку, ставить все нові й нові вимоги на які не може піти не тільки польський, але жадний уряд у світі. „Ситуація є дуже серйозна в теперішній Польщі, — заявив Войцєховскі, — і вона може допровадити до дуже грізної ситуації в нашій країні". Притому він відмовився відповідати на запитання кореспондентів, і різко повернувшись, вийшов із конференційної залі.

Згідно з опінією західніх спостерігачів, страйки далі поширюються і, як виглядає, робітничий комітет не має вже повної контролі над цілими тисяч робітників. Тому, що переговори ще не закінчені, комітет страйкуючих робітників видав звернення до польських робітників не розпочинати нових страйків без узгіднення з комітетом і дати можливість урядові вести переговори. Покищо не відомо, як далеко сягає авторитет комітету і чи робітники послухають його звернення.

Лех Велеса, голова страйкового комітету заявив, що, якщо уряд не вийде з новими пропозиціями, то комітет проголосить генеральний страйк в Польщі і тоді вже не буде відповідати за наслідки.

Західні робітничі юнії включаються на допомогу польським робітникам. Наприклад, австрійська профспілка вирішила подати своїм товаришам в Польщі конкретну допомогу в сумі 150,000 шилінгів. Також інші профспілки на Заході оміркують справу допомоги.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ПОРІВНЯННЯ ВИСЛІДІВ недавного опитування виборців про президента Картера й колишнього губернатора Каліфорнії Регена, виявили такі результати; Картер стоїть вище Регена в опінії виборців, якщо мова про сильну оборону ЗСА, холоднокровність в опануванні своїх емоцій та в доброті співчуття для інших. Реґен перемагає Картера в питаннях провідництва, здібности знизити інфляцію і в завзятості-стійкості, згідно з цим опитуванням.

ШВИДКІСТЬ, З ЯКОЮ СЕНАТОВІ вдалося в його Комісії фінансів укласти законопроєкт про 39-більйонове зменшення податків, здивувала багатьох в Капітолі, бо це тривало всього один тиждень. Причина небаченого успіху — законодавці зуміли обминути „лоббистів" і тому не було зволікань. Але ці „лоббисти" матимуть нагоду себе проявити, - пише „Ньюзвік" з 1-го вересня, - під час голосування в Сенаті за цим законопроєктом восени цього року.

ВЕЛИКА БОМБА вибухла в касині газартної гри в містечку Стейтлайн в стейті Невада на кордоні з Каліфорнією, коли експерти для розряджування бомб намагалися з допомогою „контролі з віддалі" цю бомбу розрядити. Бомбу, у вигляді скрині розміром чималого письмового стола, привезли якісь дві особи до цього касина, начебто як копіювальну бюрову машину, але лист при цьому „об'єктові" вимагав від власника касина трьох мільйонів долярів за інструкції, як розрядити цей вибуховий складник „обєкт", що містив у собі, —, як думає поліція, — 1,000 фунтів вибухової речовини TNT. Вибух на щастя, н вбив і не поранив нікого, — бо поліція вчасно евакувала тисячі людей з поблизьких будинків, але спричинив великі шкоди цьому касинові. Тих, що привезли бомбу, і вимагатиль грошей влада не могла ще знайти, але їх інтенсивно пошукують.

ЧОРНИЙ ПРЕМ'ЄР ЗІМБАБВЕ, колишня Родезія, Роберта Мугабе, що тепер перебуває на відвідинах в ЗСА, на прийнятті в Білому Домі побажав президентові Картерові бути переобраним на Президента, кажучи, що — будь Картер кандидатом у його країні, Зімбабве напевно обрала б Картера за свого президента". На цьому прийнятті було багато запрошених видатних чорних американців, на виборчі голоси яких президент Картер виразно розраховує в листопаді цього року.

ВІСТКИ ПРО ВИБУХ ВУЛКАНУ в стейті Вашінгтон вже голосної гори — Мавнт Сейнт Гелен — все ще поповнюються в пресі чи то новими вибухами, чи землетрусами в тім обширі. Але з наступленням зими геологи турбуються також збільшенням опадів над вулканом, бо сніг і дощ мусить викликати тут осування землі, повінь і прорив гребель на річках і озерах біля вулкану.

У світі

В МОСКВІ РОЗПОЧАТО новий політичний процес. Ще не закінчено процесу проти православного пан-отця Гліба Якуніна, а вже почався суд над відомою діячкою правозахисного руху в Москві Тетяною Великановою. Якунінові прокуратура, не зважаючи на брак будь-яких доказів, і далі закидає підривну роботу та протидержавні виступи й вимагає за це суворого присуду. Як завжди було, так і тепер буде, що совєтський суд піде за вимогами прокуратора, а не за доказами. Великанова є одною з останніх членів московської правозахисної групи, яких поставлено під суд. Як подають джерела з-поза залізної заслони, суд над Великановою є одною з ланок у намаганнях комуністичного режиму покінчити взагалі з тим рухом, виарештовуючи послідовно всіх його діячів та засуджуючи їх на довгі роки побуту в тюрмах і концентраційних таборах СССР.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА В АФГАНІСТАНІ приспішено поширюють довкола столиці Афганістану Кабулу смугу „спаленої землі". Безперебійні летунські налети, бомблення населених пунктів і обстріл бортовою зброєю „всього, що рухається" викликали нову хвилю втікачів до Кабулу. У столиці витворюється щораз важче положення з огляду на брак приміщення для сотень і тисяч новоприбулих утікачів та нестачу харчів. Такий стан породжує різні внутрішні конфлікти, які пляново використовує насаджена Москвою влада Бабрака Кармаля. Одночасно з тим приходять дальші дані про закріплювання совєтської окупації в Афганістані. З огляду на слабу сітку доріг велика частина транспорту відбувається літаками. Але летовище в Кабулі не було розраховане на такий великий рух, який викликані приявністю десяток тисяч совєтських вояків. Це й було причиною розбудови летовища совєтським військовим командуванням. Щоб заховати зовнішні вигляди суверенности афганської влади, Москва „підписала договір" з нею про розбудову летовища в Кабулі.

ЗАПОВІДЖЕНИЙ СТРАЙК СОЛІДАРНОСТИ американських портових робітників зі страйкуючими польськими робітниками як вислів повної підтримки для них почався в середу, 27-го серпня. Американські портові робітники бойкотуватимуть аж до відкликy, заладовування й розладовування всіх польських кораблів, що відбється особливо на транспорті збіжжа до Польщі з американських портів. Президент Міжнародної асоціяції портових робітників Томас Глізон, проклямуючи початок страйку, заявив, що „американські робітники стають на захист тих робітничих і людських прав, про які тепер так багато проповідується". Лейн Киркленд, президент американської робітничої централі АФЛ-КІО схвалив поставу портових робітників ЗСА і вислав від себе звернення до профспілок вільного світа, щоб вони пішли їхніми слідами.

Відбудеться баль української преси

Філядельфія, Па. — Як уже було давніше повідомлено, Восьмий баль української преси відбудеться тут, у суботу, 15-го листопада, ц. р., в залі св. Йосафата.

На засіданні Діловий комітет балю преси усталив функції своїх членів: Марія Харина — голова, Людмила Чайківська — заступниця, Марія Галій — секретарка, Теофіля Ганушевська — голова господарської комісії, Марія Леськів - фінансова референтка, Міра Гармаш пресова референтка, Марія Євсевська — референтка льотерійного виграшу картин українських мистців.

До комітету ввійшли також: голова СУЖА ред. Ольга Кузьмович. Часопис „Америку" репрезентує головний редактор Зенон Матла.

В програмі вибір кралі й княгиня української преси. Оформлення залі Романа Василишина-Гармаша. Грати-ме оркестра „Темпо" Іринея Коваля.

Жюрі для вибору кралі й княгинь: письменниця Уляна Любович, редактор журналу „Наше життя" — голова, та члени: піяністка Лідія Бульба, диригент хору „Прометей" проф. Михайло Длябога, письменник Іван Смолій, редактор „Народної Волі" та акторка Ліза Чепіль.

Майстри церемонії: мгр Зоя Граур-Корсун і мгр Ігор Кушнір.

Вмурування наріжного каменя у новому соборі у Вашінґтоні

Вашінгтон, Д.К. — Старанням української католицької церкви Пресвятої Родини у цьому місті у неділю, 14-го вересня ц. р., в год. 1-ій по полудні, тут при 4250 Гейврд ровд, Н. Іст., відбудеться вмурування наріжного каменя, поблагословленого Святішим Отцем Папою Іваном Павлом II та посвячення парафіяльного соборового центру — першої фази будови українського крайового собору.

В Архиєрейській Божественній Літургії співслужитиме Архиєпископ Митрополит Іван Любачівський, архиєпископ Митрополит Максим Германюк, ЧНІ, та інші католицькі єпископи З'єднаних Стейтів Америки і Канади.

У стейтовому парку Свободи відбудеться Фестиваль етнічних груп

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Під спонзоратом Етнічного Дорадчого комітету губернатора, тут у суботу і неділю, 13-го і 14-го вересня ц.р., відбудеться Стейтовий Фестиваль парку Свободи 1980, участь у якому братимуть 50 етнічних груп, і місце якого простягатиметься на такі місця, як: стейтовий парк Свободи, в Джерзі Сіті, Н.Дж., Елліс Айленд біля статуї Свободи та Гудсонська пристань.

Фестиваль влаштований із цією метою, щоб представити різноманітність і багатсу спадщинність етнічних груп Ню Джерзі, відкривши шлях до пізнання мільйонів емігрантів. Цьогорічний фестиваль також присвятить свою увагу дводенному відкритті крайової історичної залізничної станції у північній частині стейтового парку Свободи, що її побудовано в 1913 році; на протязі 30-ох років вона була нечинна з причини її реставрування.

Д-р Вітовт Кіпель, президент Етнічного Дорадчого комітету заявив, що на цьому багатокультурному фестивалі етнічні групи матимуть нагоду зарепрезентувати народні одяги і традиції із поодиноких країн їхнього походження.

У програмі цього фестивалю — різноманітні танці, музика, мистецтво, література, традиційні страви окремих етнічних груп.

Стейтовий парк Свободи, положений над берегом ріки Гудсону, відкриває перед присутніми прегарну панораму — статуї Свободи, Елліс Айленд і зариси Ню Йорку. Кульмінаційною точкою фестивалю буде їзда поромом Гудсоном з парку до Елліс Айленду і статуї Свободи, під час якої пригравати-ме джазова оркестра. В часі поїздки до Грейт Голл читатимуть поезії на теми емігрантів до Елліс Айленд.

За ближчими інформаціями можна писати на адресу: No. 7 Division of Travel & Tourism, P.O. Box 400, Trenton, N.J. 08625, або можна звертатися на таке число тел.: (201) 292-2470.

Москва боїться поширення страйків — інформують з Европи

Париж, Франція. - „Московське заглушування західніх радіопередач, перший раз від семи років, вважається також наявним віддзеркаленням страху, що вістки з Польщі поширять заворушення через кордон. Відомо, що росіяни зокрема затурбовані національними і релігійними почуваннями в Литві і Україні", — інформує Флора Люїс, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в повідомленні з французької столиці, надрукованім у тій газеті з 28-го серпня ц. р.

В довшій кореспонденції під багатомовним заголовком „Фермент в Польщі: східні европейці їх відчувають" (Ripple from Poland: Eastern Europeans vill fill it") названо ще раз Україну у пригадці подій з-перед двадцяти років. У кореспонденції сказано: „Двадцять років тому, коли Москва вимагала, щоби сателітні країни долучили свої війська до інвазії на Чехо—Словаччину, вияснення, що його дістав Владислав Гомулка в Польщі, було, що, якщо не буде продемонстрована повна солідарність Варшавського Пакту, то існує загроза, що заворушення пошириться на Україну. Владислав Гомулка сказав це в тому часі політичним журналістам", — пригадує у своїй кореспонденції Флора Люїс, характеризуючи теперішню політичну й економічну ситуацію в сателітних країнах, як і в самому Совєтському Союзі та побоюванням Москви, про можливий вплив теперішнього робітничого спротиву в Польщі на дальший розвиток подій в Україні і сателітних країнах.

У своїй характеристиці теперішнього стану у Східній Европі Флора Люїс відкликається на опінію численних західніх знавців того обширу.

СТРАТЕГИ З ПЕРЕДВИБОРЧОГО комітету Роналда Регена плянують для їхнього кандидата поїздку до Мехіко в середині вересня, яка включатиме також зустріч з мехіканським президентом Хозе Льопезом Портільльо, з метою ще поліпшити думку виборців про Регена, як доброго знавця закордонних справ. Це потрібне особливо після бурі в міжнародних стосунках, яку викликали уваги Регена про Тайван, що дуже було не по нутру Китаєві.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День праці — всенародне свято

День праці започатковано робітниками й робітничими організаціями під кінець XIX сторіччя як їхнє щорічне свято, як маніфестацію їхніх прагнень та їхньої зростаючої сили. Був це час, коли робітництво вело важкий бій за свою частку в суспільному продукті і за зрозуміння його ролі в суспільному житті, в житті цілого народу.

В одних країнах раніше, в других пізніше, в деяких з великим трудом воно крок за кроком добивалося своїх прав, підносило рівень свого життя, ставало щораз вагомішим чинником суспільства. В цій нелегкій боротьбі день праці — свято праці було важливим засобом з одного боку в організуванні робітничих мас та в підйомі їхньої свідомости, солідарности й суспільної активности, а з другого боку в поширюванні ідей робітничого руху серед цілих суспільств, в здобуванні загального зрозуміння для тих ідей та в поширюванні постійно зростаючого кола їхніх активних приятелів.

Одначе суспільство дуже швидко в тому процесі усвідомило собі, що праця — це найосновніша вартість кожного суспільства й кожної людини взагалі. Це власне вона, праця, не лише творить матеріяльні вартості, але й завдячуємо їй усі людські здобутки. Праця завжди була й назавжди залишиться підставою великих здобутків і перемог народів, передові їхні діячі завжди були титанами праці. Іншої бо дороги до успіхів і здобутків немає, як праця. І тому день праці став всенародним святом, бо з неї виростає увесь розвиток і поступ кожного народу.

Народи змагаються насамперед у життєвому труді та його здобутках. В робітні науковця, на рисунковому столі інженера, на станку робітника, за плугом селянина виростає основа сили кожного народу, підстави його перемог у конкуренційному змагу з іншими народами. І чим більший вклад праці дає нарід, тим його ріст, могутність і значення серед інших народів зростає швидше. Людство з тугою очікує того часу, коли на місце кровопролитних воєн — змагання в праці і в її успіхах, внутрішня експансія і ріст народу визначуватимуть його місце у світі.

І неначе на глум в тому великому й шляхетному змаганні народів імперія, яка прозвала себе „державою трудящих" не лише лежить колодою на шляху людського розвитку, але й ужиттям фізичної сили й насильства намагається його спинити. Совєтський Союз, озброївшись до зубів коштом життя поневолених ним народів, збройними нападами на своїх сусідів і погрозами намагається збільшувати свою могутність. Не своїми всебічними здобутками, не перевагою своєї системи, не творчою працею, а насильством хоче він здобути передове місце.

СОМАЛІЙСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що етіопські військові частини перейшли границю недалекого міста Борама. Перед їхнім переступленням границі етіопське летунство підготовило терен масивним бомбленням і обстрілюванням бортовою зброєю. Сомалійські військові частини й погранична сторожа вогнем зупинили етіопців і не дали їм просуватися глибше на терені Сомалії. Є це перший раз, що етіопські частини перейшли кордони Сомалії і воно може заповідати дальші поважні акції.

Петро Стерчо

НАПЕРЕДОДНІ ТРИНАДЦЯТОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

Мабуть із-за браку координації діяльности Українського Конґресового Комітету Америки з діяльністю Комітету Українців Канади обидві ці крайові репрезентації українців своїх країн заплянували свої конґреси на той самий час, тобто на 10-12-го жовтня 1980 року. Здається, що це недуже щасливий збіг обставин, бо йдеться про дві стрижневі інституції всього організованого життя української громади у вільному світі, на чолі із Світовим Конґресом Вільних Українців. Правда, так УККА як і КУК — це суверенні крайові репрезентації українців Америки й Канади, але українців у всьому вільному світі творять органічну єдність, не зважаючи на існуючі крайові кордони, що їх ділять, та специфічне законодавство окремих країн, у рамках якого вони діють на окремих теренах свого поселення.

Америка й Канада — це дві країни з найчисельнішим масивом українських поселенців, які, без сумніву, мають найкращу базу для своєї діяльности по лінії власного розвитку як самобутньої спільноти та для ведення діяльности на користь поневоленого українського народу. Немає сумніву ані в тому, що УККА та КУК несуть левину частину праці та фінансової відповідальности на форумі СКВУ, тому доцьогочасна практика відбування їхніх конґресів у іншому часі давала можливість взаємної репрезентації в часі їхніх конвенцій найчоловішими діячами кожної з цих двох централь. На жаль, цього року така можливість відпадає, а з нею відпадає також і можливість доброзичливої поради одної інституції другій під час ходу самих нарад. Левина частина відповідальности УККА та КУК за розвиток і діяльність СКВУ вказувала б на доцільність користання із взаємних доброзичливих порад у рішеннях для загального добра.

Поруч цього першого недоліку в підготові черговоrо Конґресу Українців Америки впадає ввічі небувала дотепер загальна мовчанка преси про підготову до Тринадцятого Конґресу Українців Америки, який має відзначити також сорокріччя існування та діяльности загально-української крайової репрезентації — Українського Конґресового Комітету Америки. В минулому, в часі шістьох чи сімох тижнів перед кожним конґресом велися завзяті дискусії серед українського громадянства: одні вказували на минулі осяги в діяльності, інші ж на недоліки й пропонували зміни на краще... Цього року — повна тиша... Невже ж це тиша перед бурею? У творчій, а зокрема в оновлюючій роботі повна тиша, повна відсутність обміну думок відносно покращання діяльности УККА в майбутньому не може бути розцінювана позитивно, творчо, розбудовуючо! А час минає, початок Конґресу гряде! Годі вважати корисною також методу бурі, тобто тактику наглого та заскакуючого висування певних концепцій, що їх немає часу на самому Конґресі відповідно проаналізувати, продискутувати та оцінити, щоб можна свідомо приймати рішення...

Тому турбує мене наявна мовчанка довкола проблематики УККА та очолюваного ним українського суспільства в Америці. Правда, дехто каже: „Якось то буде... Ще ніколи так не було, щоб якось не було..." Це правда, але пляномірною розробкою основної проблематики Конґресу Українців Америки українським громадянством наперед можна скерувати те „якось" у наперед визначеному й бажаному напрямі. Тому вже на першому засіданні Підготовчого Комітету Тринадцятого Конґресу було заплянувано відбути ряд конференцій для ґрунтовного обговорення поодиноких ділянок діяльности УККА та організованої в ньому української громади, з участю знавців окремих ділянок життя тощо... Бож, годі всі подробиці кожної царини життя-буття української спільноти обговорити протягом трьох днів усіми шістьома чи сімома сотнями делеґатів... Може ще вдалося б бодай дещо зробити по цій лінії в окремих громадах?

Очевидно, про сам зміст життя-буття української спільноти та про шляхи його реалізації годі писати в цій короткій статті, як і годі їх ґрунтовно розглянути на великому й багатолюдному форумі Конґресу. Його багатогранність вимагає дуже ґрунтовної аналізи знавців, висліди праць яких потребували б ще загального обговорення широкими колами суспільства, яке єдине вирішить, що прийняти, а що відкинути у практичному житті. Тому, очевидно, лише постанови, які прийнятні для широкого загалу українського суспільства, будуть реальні; а ті, що їх приймається більшістю, постійно натраплятимуть на труднощі й не завжди вийдуть на користь справі. Суспільно-громадська праця базується на добровільності громадян, а для добровільної діяльности треба ентузіязму й віри в правоту справи, яка є предметом діяльности. Не диво ж, що поспішне перемішування відштовхує багатьох громадян з поля праці, бо вбиває в них запал і ентузіязм. Це приводить до „втечі в привату", яка в значній мірі підсичувана також різними недругами Української Справи.

Тому найкращими вислідами всяких конґресів чи зборів є ті, які переведено в повній згоді відносно принципових справ. Такі висліди конґресів заохочують до дальшої праці дотогочасних активних діячів, як і притягають на поле діяльности нових, молодших працівників. Але гармонійні закінчення конґресів не припадкові! До них треба цілеспрямовано змагати, їх мусять провідні діячі цілево та пляново підготовити. І тут хочемо вказати не лише на недомагання в підготові Тринадцятого Конґресу УККА під цим оглядом, але вдарити у великий дзвін тривоги! Маємо на це підставу, бо один із чолових суспільно-громадських дія-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

(В. Д.). Кілька днів тому один читач „Ню Йорк Таймсу" помістив у цій газеті листа, в якому скритикував колишнього американського амбасадора до ОН Чарльза В. Йоста, за його становище в справі примінення принципу самовизначення для палестинців. Автор слушно твердить, що „ніяка етнічна група чи нарід не можуть домагатися самовизначення на історичній території іншого народу".

Річ ясна, тут мова йде про спір між жидами і арабами щодо історичного права до Палестини. Жиди твердять, що Палестина, яку вони називають „Землею Ізраїля, є історичною колискою жидівського народу, з якого сотки та навіть понад тисячу літ араби вигнали жидів і самі поселилися у Палестині. Довгі роки Палестина була під британським мандатом з мішаним жидівським і арабським населенням, бож не всіх жидів змогли араби вигнати з Палестини. Крім того, до палестини прибували жиди з різних східньоевропейських країн з вірою, що раніше чи пізніше Палестина стане державою жидівського народу. В 1924 році британський уряд видав т. зв. „Деклярацію Бальфура", обіцюючи створення жидівської держави, яку пропаґували жидівські націоналісти, розкинені в жидівській діяспорі.

У 1948 році повстала жидівська незалежна держава під назвою Ізраїля. В результаті понад мільйон арабів вигнано з Палестини в пустині Арабії, де вони жили й далі живуть під офіціяльною опікою Об'єднаних Націй. Майже від самого початку існування Ізраїля йшла війна між арабами і жидами, включно з двома війнами в 1967 і 1973 роках між Ізраїлем і Єгиптом.

З великими змінами в членстві ОН до голосу прийшли мусулманський світ, новостворені держави в Африці, Азії і в Центральній Америці, яких всеціло піддержує Совєтський Союз та його комуністичні сателіти. Величезною більшістю голосів ОН проголосили право палестинців на політичну самостійність. Цю резолюцію також піддержує Америка та ряд европейських держав.

Ми не входимо в саме мерітум справи — хто має виключне право до Палестини. Ми хочемо з'ясувати, що право на самовизначення інтерпретують по-різному, а головно ці держави, що мають мілітарну силу примінювати це право.

У 1919 році американський президент Вудро Вілсон, ідеаліст-мрійник і без глибшого знання европейської історії, видвигнув відомих 14 Точок для воюючих держав у Першій світовій війні, з яких 13-та Точка голосила право народів на самовизначення.

Одначе, президент Вілсон виразно зазначив, що це право примінюється виключно до народів колишньої австро-угорської монархії, але не до поневолених народів у царській тюрмі народів. Президент Вілсон вагався щодо визнання України, все ще думаючи, що царська Росія зможе переможно вийти з большевицького хаосу.

Під час мирових переговорів у Версалі в 1919 році українські мирові делеґації від УНР і ЗУНР, робили надлюдські зусилля, щоб добитися визнання України як самостійної держави. Американський державний секретар Роберт Лянсінґ та полк. Е. Гавз не тільки не хотіли визнати незалежности, але ще старалися включити Східню Галичину до „російського політичного комплексу". Єдина Велика Британія, почерез свого прем'єр-міністра Ллойда Джорджа домагалася визнання України та гостро протестувала проти польської окупації Східньої Галичини.

Хоч правом самовизначення жонґлюють різні держави на свою користь, то все таки ідея самовизначення є тим ідеалом, що дає надії поневоленим народам на остаточне визволення з чужого ярма. Навіть Заключний Акт Гельсінкських угод голосить явно право народів до самовизначення, і в імені цього права Москва розпалює „війни національного визволення" в Азії і Африці. Тим більше українська визвольна політика не сміє недоцінювати цього гасла між державними і недержавними народами світу.

Погоджуються на знижку платень

Велика фабрика ґуми й автомобілевих коліс компанії Юніроял — колись Ю.С. Роял — в Міддлбері, Конн, яка затрудняє шість тисяч робітників, для рятунку від банкрутства і замкнення добилася згоди місцевого Локалю Ю.Р.В., Юнайтед Раббер Воркерс, на знижку заробітньої плати робітників цього року на 12,9 відсотка і на другий — на 6,5 відсотка. Такі випадки вже були з часі теперішньої рецесії в цілому ряді виробництв, але досі йшла мова про малі заводи, а фабрика коліс в Міддлбері є першою великою фабрикою, яка змушена рятуватися в цей спосіб.

Дві особи, президент і екзекутивний керівник фабрики Джозеф Фленнері та президент юнійного відділу Піт Боммаріто, зваживши в довгих дискусіях всі дані й можливості, дійшли до висновку, що це може бути єдиний рятунок фабрики. Не зважаючи на спротив деяких ортодоксів з централі АФЛ-СІО, а головно керівного економіста цієї централі Джона Залуского, який обстоював старий юнійний принцип — „не пусти, що ти вже здобув", робітники в Міддлбері подавляючою більшістю голосів погодилися на знижку.

Завдяки цьому фабрика, яка належить до третього по величині ґумового концерну в Америці, заощадить коло 50 мільйонів долярів, що може допомогти їй вийти з біди. Ціла фірма Юніроял затруднює у ґумовій ділянці 37,000 робітників, а 15 років тому мала вона 65.000 робітників. Але колись більшість її господарської діяльности була сконценрована в продукції автоколіс і ґумових виробів, а тепер після переведення диверсифікації ця ділянка становить тільки 30 відсотків загальної господарської діяльности.

Погодження Фленнері-Боммаріто, двох людей, які відкинули штивні схеми минулого й зважилися на революційний крок, може в неодному випадку торувати шлях і для багатьох інших, які опиняться в подібній ситуації. Подібно вчинила відома велика фірма Копперс, яка розвинула одну з двох найкращих методів перерібки вугілля у висукооктанову бензину, переломила дотеперішню поставу приватного промислу, — що консеквентно відкидав включення держави в господарську співпрацю й співвідповідальність, — ввійшла в контакт з департаментом Енерґетики ЗСА і розпочала переговори про те, як спільними силами і заходами найкраще продукувати високоякісну бензину з вугілля.

З НАШИХ БУДНІВ

КІНЕЦЬ ЛІТА

Коли палає бузина,
гірким сумовитим
цвітом —
душа моя напевно зна:
ще з одним прощаюсь
літом.

Є. Плужник

Це було чи не одне з останніх засідань на вакаційному перелазі під мотелем „Ксеня" і вже тепер гаразд не тямлю, що тоді стояло на порядку дня: демократична конвенція у Ню Йорку, чи вельми контроверсійна справа будови атомового реактора в околиці Гантеру.

Натомість пригадую собі дуже добре, що „на призьбі" головував того разу наш достойний Еко, вже тоді напівзавантажений до козачого „автобуса", за винятком декількох картин, що залишалися „на місці постою".

У стіп маестра, з яких свобідно звисали сандали, розлігся вигідно мотельовий собака „Циган", вигріваючи свої ревматизми (як любила мовити пані Оля Кобзяр), на розігрітому лагідним, серпневим, уже сонцем, бетоні...

І тоді мені пригадався його колега за собачим фахом, знаменитий „Чемний" на Союзівці, що сповняв там у вакаційному сезоні подібно важливу функцію: так само статечно вилігувався, майже на порозі „Гостинниці" і тільки тоді спроквола піднімався на ноги, коли треба було привітати когось з нових гостей дружнім помахом маєстатичного хвоста; професійно відпроваджував гостей на прохід до павільйону „Київ", або показував їм дорогу до водоспадів та з особливою увагою й ласкавістю піклувався дитячим дробом, для котрого був фактично найбільшою атракцією виховно-відпочинкової оселі Українського Народного Союзу.

Як „Циган", так і „Чемний", не дуже „бадерувалися з гавканням", як звик був казати мій покійний приятель, пан Степан Дембіцький, але ж коли виникла потреба подати голос, тоді зразу відчувалося, що це забирає слово „особа", а не якесь-там кишенькове цуценя дзявкотить, — вибачаючись на цьому слові.

Що ставило „Чемного" понад „Цигана", це шляхетна раса чи там порода типу „Лессі", тим-то не диво, що управа Союзівки вшанувала його окремою поштовою карточкою з портретом „Чемного" роботи мистця-фотографа, Богдана Полянського. „Приятель людей і дітей", — як звучить підпис під портретом, — сидить в собачій задумі на фоні осінньої природи Союзівки, творячи єдиний в своїм роді „лендмарк", як кажуть американці, Кетскильських гір, або американських Карпат, якщо бажаєте.

Міркую, що обидва приятелі „людей і дітей", гантерський і союзівковий, чесно заслужили собі своєю безкорисливою приязнею з людським родом на цих кілька рядків теплої згадки, під кінець літа 1980 року...

Ікер

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(2)

Тут годі зупинятися на всіх архітектурних і культурних місцях цієї країни. Щороку тисячі мусулманів-паломників ідуть до Мазар Шаріф, щоб відвідати синю мошею Алі, четвертого каліфа Ісляму. Великі торжества відбуваються тут щороку на афганський Новий Рік, 21-го березня, то є напочатку весни. Мазар є також місцем торгівлі каракулами і традиційними афганськими диванами. В місті Бальх недалеко Мазуру уродився, як подають перекази, Заратустра, а в околиці Бальху влаштував Олександер Великий свою кватиру на протяг двох років, у поході до Індії. Та місцем постання новітнього Афганістану залишивсь, однак, Кандагар, торговельний та індустріяльний центр, який зовсім не змінив свого обличчя від часу, коли його збудував Агмад Шах Дуррані, двісті років тому.

І ще один цікавий закуток цієї країни — а саме Нурістан. Населення цієї околиці, званої раніше Кафірс, себто „безвірні", навернулось на мохаммеданізм щойно 70 років тому, бо як подає переказ, почитали вони грецького бога Діонісія як свого патрона. Та відвідини цієї гірської, лісистої, недоступної околиці вимагають окремого дозволу влади.

Згадати треба ще численні гробівці-мавзолеї короля Надіра, Аміра Абдура Рагмана, луки в місті Бальх чи Бост та мінарет Джама, другий по величині мінарет світу. Всі вони притягають численних відвідувачів своєю оригінальністю і мистецтвом. У провінції Баміян находиться дві статуї Будди, вирізьблені у м'якій пороватій скалі. З них одна — 53 метри висока, вважається найвищою, знаною досі статуєю Будди. Щоб уявити собі розміри статуї, вистачить згадати, що вухо Будди у цій статуї є двічі більше від постатей туристів, які туди вилізли крутим тунелем. Для порівняння годиться ще згадати, що з більших статуй, які ми у наших мандрівках оглядали, це статуя Рамзеса в місті Мемфіз в Єгипті, 32 метрів висока, що вважається поважним осягом в античному мистецтві. Статуя Будди в Камакура, в Японії має всього 13 метрів висоти — обі вони розмірами далеко скромніші.

Другого дня перебування у Афганістані ми поїхали на схід оглянути гірський просмик Кабуль ґордж, що серед диких скель лучить Кабуль з містом Джалябад і тягнеться через просмик Кибар до пакістанського кордону. Цю автостраду серед прегарної гірської природи будували американці повних 13 років, пробиваючись крізь масиви гір. Ця автострада поборює різницю позему кілька тисяч футів і сходить крутими серпентинами аж до відноги ріки Кабуль. Автостраду охороняє відділ війська. Жовніри з карабінами через плече, проходжувались свобідно над проваллям по широкій балюстраді, не відчуваючи ніякого завороту голови.

У Джалялябаді ми з'їли полуденок, що складався зі зупи з рижом, ковбасок з рижом, паляниці та салати, приправленої гострими корінням. При виході з ресторану стрінула нас мала несподіванка. Коло дверей я завважив, як один з обслуги ресторану вимішував пальцями риж з оливою на тарелі. Якщо б я був завважив цю процедуру перед їдою, були б ми їли наш полуденок з меншим апетитом.

До Кабулю ми поверталнсь тими самими серпентинами автостради, що вели над проваллям і серед диких скель. Ціла автострада була вже в сутінках, лише на верхах скель, що підіймались у небо гралось проміння сонця серед дикої природи.

Із вікон автобусу ми оглядали також громади номадів, що становлять 20 відсотків населення. На скупих рештках зелені вони випасають вівці й іншу худобу, а живуть вони у великих шатрах і весь свій достаток перевозять на верблюдах на нові місця постою. Номадів не обов'язує ні шкільний примус ні військова служба. Ми задержались над річкою Кабуль, щоб приглянутись малій групі номадів, яка саме полуднувала над рікою. Молодий афганець у синьому халаті попивав чай. Проживав він з мамою і молодою дружиною. Дітей не мали. Дружина, згідно з приписами корану постійно закривала лице. Їх устаткування — це шатро на чотирьох палях, клунки з одягом і харчами та чотири верблюди, яким господар кинув в'язанку сіна. Стара жінка-мати жалувалась, що хворіє на очі і їде до Джалялябаду по ліки. Просила допомогти їй, та все, що ми мали при собі — це аспірина, яку вона з вдячністю прийняла разом з кількома долярами.

У більшості населення Афганістану займається рільництвом, а у малому розмірі — промислом. Головними продуктами країни — є каракули, глиняна випалювана посуда, ручно роблені дивани, бавовна, хутра, ручні вироби та овочі, передусім золотистий виноград, дуже солодкий і смачний. Одяг чоловіків дуже різноманітний, переважають довгі халати і на голові обов'язковий різнобарвний турбан. Жінки носять чадру - сітку-заслону, що вповні закриває ціле лице. Улюбленим національним спортом є бузкаші, який, від вершників, які з нагайками в зубах вганяють на бистрих конях, вимагає великого сприту і одчайдушности.

Оглядали ми також місцеву торговицю, де торгували верблюдами, вівцями тощо. Ціна одного верблюда — 300 до 500 долярів. Саме тоді один молодий продавець перераховував по переведеній трансакції, цілу стирту місцевих банкнотів.

На маґістралі в центрі міста був великий рух. Торгували на площі диванами, хутрами, чоловічими одягами і всяким іншим „благом". Біля домів в чайнях тубільці попивали чай та курили водяну люльку. Курець, як ми завважили, тягнув з люльки найвище два до три рази, бо тютюн у водяній люльці є дуже міцний. Вступали ми також до ювілейної крамниці. Там великий вибір золотих виробів з каменів переважно ляпіс лязулі. Оригінальні в Кабулі таксівки. Вони пестро розмальовані, вузькі - на дві особи, при чому водій не має колеса-керми, лише зігнутий дручок, яким керує машиною. Зрештою і швидкість такої таксівки мінімальна. Водії дуже радо задержували серед найбільшого вуличного руху свою машину, лише щоб дати змогу туристові — їх зфотографувати. Весь рух між містами відбувається автобусами, залізниць Афганістан не має.

2

Лет до Ню Делі, столиці Індії, тривав три години. Літак був переповнений. Було полудне, подали полуденок-курятину. В нашому ряді, біля вікна, сиділа одна дама в старомодному солом'яному капелюсі, хоча ніхто з пань капелюха не вдягав. Ми догадались, що це з певністю дипломатка одної ... східньоевропейської держави. А що воно дійсно так було, ми переконались під час полуденку. Як подали їду, я почав обсервувати нашу сусідку. В правій руці держала вона вилки, якими брала курятину, а в лівій руці стирчав у неї ніж „на шторц", якби хотіла ним когось пробити. Огірочки вона вже брала пальцями, бо це було й зручніше для неї і вигідніше. Кажуть, що культуру даної людини пізнати по її поведінці під час їди.

Ню Делі — історична столиця, з якої різні гінду і мусулманські династії Великих Моголів у XVI ст. рядили Індією до часу завоювання їх британцями. В 1912 році Ню Делі стали осідком віцекороля Індії, в 1947 році Індія здобула самостійність. У 1948 році відділ британського війська перемаршерував востаннє крізь Браму Індії, повертаючись до Англії. Делі, наче мітичний Фенікс, відроджувались з попелу декілька разів. Сьогодні є два Делі: давнє місто, збудоване шахом Джаган — це барвистий лабіринт вуличок, переплітаний мошеями, святинями, пам'ятниками і базарами і Нові Делі, побудовані британцями в 1931 році — це місто парків, озеленених деревами вулиць і будинків, ставлених з розмахом і щедрістю. Наш автобус проїздив побіч палати президента держави /340 кімнат/, побіч парляменту з фронтовою багатою колюмнадою та імпозантних будинків міністерств. Головна маґістраля Раджпат веде крізь Браму Делі до палати президента, якої головні зариси будинку будовані на взір буддійської „ступи" (про неї пізніше).

(Продовження буде)

Напередодні...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

чів недавно висловив своє побоювання, що Тринадцятий Конгрес УККА може бути гіршим під оглядом внутрішньої боротьби від Дев'ятого Конгресу, на якому, як відомо, дійшло до затяжної деконсолідації. Направлення наслідків того Конгресу завершено щойно рік-два тому завдяки колосальній витраті зусиль відповідальних діячів Екзекутиви УККА та Асоціяції Українців Америки.

Завершивши консолідацію у рамках УККА остаточно в 1979 року, українське громадянство зазнало нової роз'єднуючої напруги через ухвали більшістю Крайової Ради, без глибшої застанови над самою вартістю постанов та наслідків таких ухвал.

Властиво, з цим балястом доходимо до ювілейного Конгресу Вільних Українців Америки, на якому повинні б ми заманіфестувати в першу чергу свою повну єдність у принципових справах підтримки визвольним змаганням українського народу в його боротьбі за визволення, підкреслити нашу повну однозгідність у відношенні до всіх сусідів України та національних спільнот, у лоні яких ми живемо й працюємо, як і нашу повну пошану до вільно вибираних нами керівних органів інституцій та установ, які беруть на себе тягар добровільної діяльности на користь Української Справи та на конгресах стають перед делегатами до відповідальности за надане їм довір'я. Така маніфестація єдности цілей і дії необхідна для того, щоб зовнішній світ міг респектувати нас за наші ясні позиції, а також для того, щоб заохотити нових і молодших людей пристати до організованого гурту й разом „тягнути в один гуж".

І, власне, тому турбує мене існуючий стан. Був я минулої неділі на Оселі ім. О. Ольжича і там приступив до мене один молодший ветеранський діяч і запитав мене: „Чи то правда, що в Філядельфії ведуться переговори поміж представниками двох крил „івців" у справі надходячого Конгресу Українців Америки? Виглядало немов би той пан ставив мені цей запит з тривогою... Моя відповідь була така: „На жаль, мені нічого не відомо про такі переговори. Наскільки я знаю, їх нема. І шкода, що їх нема! Бо говорити з усіми потрібно, щоб з успіхом та гармонійно провести черговий конгрес"...

Організована українська спільнота у вільному світі, а в Америці зокрема, зрізничкована під релігійним, ідеологічним, партійно-політичним, професійним, віковим, статевим і всяким іншим оглядом. Зрізничкована вона так, як і кожна зріла й розвинена спільнота у країнах вільного світу. Кожна специфіка зрізничкованости має свій вужчий інтерес і є нормальним явищем у вільному суспільстві, що люди, об'єднані на базі спільного інтересу творять групи, організації, партії і т.п. для репрезентації тих інтересів. Але в нормально діючому національному суспільстві кожний специфічний інтерес підпорядкований загальному інтересові цілого народу, керуючися принципом, що „держава понад партії." Подібно й у нашому зрізничкованому суспільстві інтереси кожної окремої групи повинні бути підпорядковані інтересам загалу суспільства, репрезентатом якого є УККА.

Щоб УККА міг бути справжнім речником усього зрізничкованого українського громадянства в Америці, в його рамках повинні бути всі ті організації, установи й групи, які визнають цілі й завдання УККА, що виразно визначені статутом УККА. З другого боку, кожній складовій організації УККА прислуговує право діяти автономно в реалізації її специфічних цілей і завдань, які не повинні противорічити цілям і завданням УККА. Фактично, це і творить базу для співучасти кожної складової організації у формуванні політики УККА через своїх представників у органах УККА. Із вище сказаного виходить ясно, що напередодні Конгресу Українців Америки необхідно зустрічатися представникам окремих організацій для з'ясування своїх позицій, з якими вони прийдуть на Конгрес, а зокрема для того, щоб уже перед Конгресом звести всі спільні, об'єднуючі всі групи справи, до спільного знаменника перед Конгресом на базі свідомого прийняття їх, тим з більшим успіхом і в тим більшій гармонії проходитиме Конгрес.

Широкі кола українського громадянства втомлені внутрішньою боротьбою, яка нічого конструктивного не приносить. Натомість, вони щиро і сердечно вітають кожен маніфест єдности ідеї та дії на загальногромадських принципах. Тому широкі кола українського громадянства накладають на громадських і політичних провідників обов'язок спільньмь зусиллями усунути всі розходження в громадських справах і опрацювати програму Конгресу на базі конструктивно-творчої загальногромадської єдности.

При добрій волі ще не запізно!

На свіжу могилу проф. доктора Олександра Кульчицького

В останніх часах у нашій еміграційній спільноті заходять великі зміни. Те покоління українців, яке вийшло на скитання в часі останньої світової війни, систематично і поступово відходить у вічність. Відходять науковці, суспільні діячі, будівничі нашого економічного руху, виховники, мистці, письменники, ідейні військовики, які боролися, щоб здобути народові суверенну і незалежну державу. Словом — відходить у вічність ціле ідейне покоління, яке у передвоєнні часи творило культурно-творчу атмосферу на рідних землях.

Серед тих, що відходять, з болем вичитуємо імена ближчих чи дальших приятелів, колись популярних і загально люблених українських особистостей, з якими так близько в'яжеться наша носталгія за буйним минулим.

В травні появилася в нашій пресі проста і така вимовна клепсидра, в якій повідомлено, що в далекому місті Сарсель у Франції помер професор-доктор Олександер Кульчицький. Покійний професор був не тільки визначним ученим, якого знає ввесь український науковий світ, але був він також многогранно-прекрасною людиною, з глибоко гуманними прикметами якими здобував собі велику пошану, популярність і завжди живе коло відданих йому приятелів. Як справжній педагог-виховник, він особливу увагу присвячував молоді. Його постійна опіка над студентською молоддю та головування в КОДУС-і була природними для нього явищами, за що молодь його особливо шанувала і любила.

Як довго пам'ятаю, св.п. Професор завжди цікавився різними проявами життя, духом був завжди бадьорий і молодий, а його справжнім замилуванням був тенісовий спорт.

Про його професійно-наукові праці і досягнення вже неораз сказали і напевно ще довго будуть говорити кваліфіковані автори. Мені натомість хочеться сказати дещо про те спортове замилування Професора Кульчицького, бо у передвоєнній Коломиї я мала щастя зустрічатися з ним та бути співучасницею розвитку тенісового спорту на Покутті.

В Галичині тенісовий спорт не мав пригожого грунту і майже ніяких обставин для розвитку. В таких безвиглядних часах тільки справжні ентузіясти могли цікавитися тенісом. Та тих ентузіястів не бракувало. Історія тенісового спорту в Галичині сягає доволі далекої дати в минуле. Як пише в одному зі своїх спогадів проф. Кульчицький, вже проф. Боберський занотував існування цього спорту у нас в початках нашого століття, а сам автор — проф Боберський — навіть пробував створити український словничок термінів тенісового спорту.

Проф. Кульчицький пише, що ще в 1911 році, будучи студентом сьомої кляси станіславівської гімназії, разом з синами Івана Франка Петром і Тарасом брав участь у тенісових турнірах і здобував першенства.

Моя зустріч з тенісом почалася від того часу, як ведена звичайною цікавістю я замандрувала на котрийсь з тенісових кортів, коли я була підлітком. Моя кар'єра почалася з подавання заблуканих м'ячів. Там я вперше побачила українських ентузіястів тенісового спорту. Серед них проф. Олександер Кульчицький був не тільки сеньйором, але також чималим авторитетом, до якого молодші йшли за порадою, що її професор ніколи не щадив.

Він зі скрупулятністю науковця вмів винайти фахову спортову літературу, прочитував не тільки актуальності тенісового життя в світі, але також визбирував та вивчав теорію тенісу, де методично подавалося описи найновіших стратегічних і технічних досягнень цього спорту. Ці технічно-методичні теорії св.п. Професор вмів переконливо передавати своїм молодшим партнерам.

Одним з найздібніших молодих адептів, який розгорнув свій талант під впливом того тренінгу проф. Кульчицького, був тоді багатократний чемпіон на терені Покуття — Любко Чайківський. Я також неораз користала з безцінних порад Професора і пізніші мої чемпіонати в чималій мірі завдячую тим його порадам.

З того чимало теоретичного знання користали майже всі тенісисти, які розгортали спортову діяльність на терені Коломиї.

Проф. Олександер Кульчицький разом з проф. Петром Франком і меценатом Іванцем творили справжній спортовий сеньйорат та ентузіястичну групу піонерів цього спорту. Без їх заохоти та ентузіязму ця ділянка спорту в Коломиї ледве чи була б розгорнулася до такої міри та осягів, до яких вона дійшла перед вибухом світової війни.

Св.п. Професор знав нас усіх не тільки з імен, але також і з наших спортових нахилів, плюсів і мінусів. В своєму спогаді згадує цілу ту спортово-тенісову родину Коломиї: Любка Чайківського, його сестру Зоню Могильницьку, Ірину Стець, партнера Любка, Романа Сельського, якого німці розстріляли, мецената Іванця /брата мистця І.Іванця/ інж. Геника Березовського, Наталку Семіон-Андрусів та інших.

Професор Доктор Олександер Кульчицький справді був виїмковою людиною. Вмів гармонійно сполучити наукову працю зі суто гуманним контактом з рідним довкіллям, з людьми; розгорнути чималу спортову діяльність, яка стала свого роду педагогічною методою виховання молодшого покоління не тільки фізично, але й духово.

Цей мій спогад, викликаний справжньою носталгією за тією прекрасною людиною, нехай малою квіткою ляже на могилі незабутнього Професора Доктора Олександра Кульчицького.

Наталія Семіон-Андрусів

Ген. П. Григоренко...

(Закінчення зі стор. 1)

Польща, Україна, Білорусь, Прибалтицькі й другі підсовєтські країни не хочуть жити в рабстві, вони боряться за свободу і це їх невід'ємне право. Вільні народи, які стоять на сторожі миру, мусять стримати криваву руку душителя".

Перекладачами були норвезькі студенти, які студіюють російську мову. На жаль, не було перекладача з української мови на норвезьку. П.Григоренко перед кожним своїм виступом заявляв, що його бажання було б говорити до присутніх їхньою — норвезькою мовою, але на жаль, він її не знає. А ще більше у нього є бажання говорити своєю рідною мовою, прекрасною українською мовою, але, на жаль, немає у себе перекладача зі знанням норвезької й української мов . Тому він силою обставин змушений говорити російською. Також Петро Григоренко звернув увагу кореспондентам і організаторам, що його ім'я не Пйотр, а Петро; кореспонденти і члени Комітету вибачилися опісля перед ним.

Петро Григоренко залишився в Норвегії на кілька тижнів, щоб відбути наради зі скандинавськими Гельсінськими групами та організаціями оборони прав людини в східній Европі, а також відпочити у привітній резиденції д-р Г. і М.Радейків.

Місцеві часописи на передових шпальтах помістили знімки й дописи про приїзд генерала, підкреслюючи, що Осльо було під враженням присутности в їхній столиці Петра Григоренка.

СХОДИНИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ КАОЛІЦІЇ

Виппані, Н.Дж. — У четвер, 4-го вересня ц.р., в год. 7:30 вечора, тут у залі української церкви св. Івана /Шлях ч.10/, Нюджерзька Українська Коаліція, яка допомагає у виборчій кампанії на президента ЗСА губ. Роналда Регена, відбуде сходини.

На сходинах промовлятиме гість, член Республіканської партії. Відбудеться також дискусія на тему етнічно-політичного мітингу в стейтовому парку Свободи, що матиме місце у понеділок, 1-го вересня, і в якому візьме участь губ. Р.Реген, як також присутні обговорюватимуть методи координації праці зі Стейтовою і Крайовою Республіканською партією.

ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР СУМ-А ВИСТУПИТЬ У МИСТЕЦЬКІЙ ПРОГРАМІ

Ню Йорк, Н.Й. — Крайова Управа СУМ-А і Команда Всеамериканського Здвигу інформують, що під час маніфестаційної частини Здвигу, яка , як відомо, відбудеться в неділю, 31-го серпня о год. 12-ій вполудне у мистецькій частині виступить також вишкільний табір, який якраз тепер закінчує свою програму на Оселі СУМ-А. Таборовики виступлять з рецитацією присвяченою 30-річчю смерти Головного Командира УПА ген.хор. Роман Шухевича-Тараса Чупринки і його синові Юрієві. Таборовиків підготовила до виступу відома артистка українських сцен і виховниця СУМ-А Іванна Кононів: при фортепіяні — Юрій Фурда.

Ділимось сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в Україні, 4 серпня 1980 року, після короткої недуги,
відійшов у Вічність, бувший дякон Володимир-Волинського Собору та священик м. Перемишляни

сл. п.

Пресвітер

ОСТАП ПЕТРІВ

Смутком залишені:
в Україні —
дружина — МАРІЯ
дочка — СВІТЛАНА з сином
та ближча і дальша Родина
на чужині —
брати — ВАСИЛЬ І ГРИГОРІЙ
з родинами

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ШВАГРА

бл. п.

ІВАНА ФЕДОРЕНКА

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в церкві св. Володимира
в неділю, 31 серпня ц. р., год. 8:30

Просимо Приятелів і Знайомих згадати Покійного в своїх молитвах.

Родина Федоренко

З Волі Божої, дня 23-го червня ц. р., несподівано покинула цей світ,
наша Незабутня Приятелька і Товаришка Сцени

св. п.

ДАРІЯ НИЖАНКІВСЬКА - СНІГУРОВИЧ

солістка балету, хореограф і педагог українського танку.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ЇЇ СМЕРТИ
в понеділок, 1-го вересня ц. р., о год. 9-ій ранку
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА
в Ґлен Спей, Н. Й.

просимо про молитви за спокій Її Душі.

МУХА І ВАЛЯ

ГОЛОВНА УПРАВА
УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

зі смутком повідомляє, що 20-го серпня 1980 року,
відійшов у Вічність, проживши 79 років,
довголітній член Головної Управи і б. голова Відділу Іллинойс

бл. п.

Д-р ІВАН КОЗІЙ

Тлінні Останки спочили на цвинтарі св. Миколая в Чікаго, Ілл.

Опечаленій Родині Головна Управа складає вислови глибокого співчуття.

У ПЕРШУ СУМНУ,
БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ,
нашого Найдорожчого,
ніколи Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

ІВАНА МАРТИНЮКА

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в п'ятницю, 5-го вересня 1980 року
у слідуючих церквах:

- в НЮ ЙОРКУ, в церкві св. Юра, 22 Е. 7-ма вул., о год. 8:30 рано І ПАНАХИДА;
- в ҐЛЕН КОВІ, у манастирі оо. Василіян;
- в АСТОРІЇ, у церкві св. Хреста;
- в ЦЕНТРАЛІЇ, Па., у церкві Успення Пречистої Діви Марії;
- в АКРОНІ, у церкві св. Духа;
- в ПАРМІ, Огайо, у церкві св. Андрія.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
ОЛЕНА — дружина
Проф. д-р ОСИП — син, з дружиною АННОЮ й дітьми ІВАСЕМ, АНДРІЙКОМ, МАРІЄЮ й ІРИНОЮ

У пам'ять Покійного, на будову української церкви в Люрді 200.00 долярів складає проф. д-р Осип — син.

Перед виставкою Омеляна Мазурика в Торонто

Відомий український мистець, О. Мазурик з Парижу, який саме під цю пору готується до виставки своїх знаменитих картин в Канадсько-Українській Мистецькій Фундації в Торонто, вручив Папі Іванові Павлові Другому одну зі своїх модерних ікон. Це сталося в часі приватної авдієнції з Папою під час перебування Папи в Парижі.

Коли Омелян Мазурик студіював в Краківській Академії Мистецтв, теперішній Папа був капеляном-проповідником для студентів. Омелян Мазурик вже тоді цікавився церковним мистецтвом і темою його магістерської тези було „Українське церковне мистецтво Лемківщини".

Омелян Мазурик народився і виховався на Лемківщині в родині народних мистців. Студіював в Польщі і на Україні, а від 1968 року перебуває в Парижі.

Цього року в червні з успіхом відбулася в Парижі вже третя індивідуальна виставка мистця в ґалерії „Арт Форум Інтернешенел". Інші індивідуальні виставки відбулися в Парижі в інших ґалеріях і також в Торонто в 1973 році, в Римі — 1975 року, в Гайдельберзі, — 1976 року, в Чікаґо — 1977 році, в Ню Йорку і Філядельфії в 1979 році, як і в інших містах.

Найновіші твори Омеляна Мазурика — модерні ікони та пейзажі, можна буде побачити незадовго в Торонті у виставових залах Канадсько-Української Мистецької Фундації при вулиці Блюр Захід ч. 2118. А в днях від 14-го до 27-го вересня ц.р. Офіційне відкриття відбудеться в неділю, 14-го вересня, в присутності мистця та його співачки-дружини, Одарки, яка 19-го вересня виступить з концертом модерних пісень та романсів в концертовій залі „Сейнт Лоренс Товн Гол" у Торонто, Канада.

Дарія Зельська-Даревич

Почалося налагодження ізраїльсько-китайських відносин

Пекін, КНР. — До аномалій міжнародного життя належить брак будь-яких офіційних зв'язків, не говорячи вже про амбасади й політичні представництва, між Ізраїлем і Китаєм. Тим більше вражає та аномалія, що обидві ці країни є на лінії „першого вогню" совєтських похід дипломатичних і пропагандивних атак, а посередньо через допомогу арабським терористам Москва атакує Ізраїль і збройно. Останнім часом відбулися розмови й відідини між представниками тих двох країн, які вказують, що проблема ділових відносин між ними дозріває до своєї розв'язки.

Ще в 1956 році КНР запропонувала Ізраїлеві нав'язання повних дипломатичних стосунків. Уряд Ізраїля звернувся до тодішнього американського президента Айзенгавера за порадою, як поступити. Державним секретарем був тоді Джон Фостер Даллес і той, очевидно, категорично заперечив тому і ізраїльський уряд пропозицію Пекіну відхилив, та ще й дуже холодно. А тепер ситуація зовсім змінилася й Ізраїлеві приязнь, а навіть звичайні дипломатичні стосунки КНР дуже придалися б. Що Ізраїль у тому напрямі працює, то немає найменшого сумніву.

Паризький щоденник „Ле Монд" недавно звітував про зустріч у Женеві міністра закордонних справ КНР Гуанг Гуа з міністром оборони Ізраїля. Після тої зустрічі на запрошення ізраїльського уряду китайський збросневий експерт їздив до Ізраїля, щоб приглянутися деяким родам ізраїльської зброї, яка вибивається на одно з перших місць у світі. Йдеться в першу чергу про малу взагалі легку зброю, в якій ізраїльці спеціяльно заінтересовані.

На відзначення 50-річчя ОДВУ

Минулого року у Ню Йорку восени було урочисто відзначено золотий ювілей заснування ОДВУ, яка була створена надхненними зусиллями св.п.полк. Е. Коновальця та його ідейних побратимів. Перший Відділ ОДВУ був закладений в Асторії, Ню Йорк. Пізніше протягом першого року 1929-1930 густа мережа системи ОДВУ вкрила багато стейтів ЗСА.

У цьому році кожний Відділ ОДВУ у різних стейтах на календарну дату свого заснування відповідно відзначає свій золотий ювілей.

Ухвалою Центральної управи ОДВУ з 18-го травня 1980 року створено спеціяльну комісію з 11 осіб, завданням якої є збирати й концентрувати всі матеріяли з історії ОДВУ протягом останніх 50 років з метою їх хронологічно впорядкувати для видання у найближчому часі пропам'ятної книги „Історія й роля ОДВУ в ЗСА. Членами тої комісії є сеньйори ОДВУ Е. Скоцько, С. Куропась, М. Леськів, Павлина і Володимир Різник, ред. В. Душник, М. Новак, І. Харамбура та післявоєнні емігранти — В. Нагірняк, П. Стерчо і П. Байбак.

Комісія звертається сьогодні з апелем до всіх українців на терені ЗСА, щоб ті з них, хто активно брав участь у діяльності ОДВУ, надсилали відповідні матеріяли та свідчення на адресу ЦУ ОДВУ, щоб прискорити видання книги „Історія ОДВУ".

Координатор підготовчої комісії ОДВУ П. Байбак